

**สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตก้าวสู่การเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตร
ต่อสิ่งแวดล้อมและตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ**

Rangsit University Library strives to be an environmentally friendly organization and
meet the United Nations Sustainable Development Goals

ดร.มลิวัดย์ ประดิษฐ์ธีระ

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ได้รับรางวัลชนะเลิศห้องสมุดสีเขียวระดับนานาชาติ IFLA Green Library Award ประจำปี 2020 จากสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions: IFLA) บทความนี้นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการได้รับรางวัล IFLA Green Library Award 2020 ความเป็นมาและการดำเนินงานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการใช้มาตรฐานและแนวปฏิบัติของห้องสมุดสีเขียวและสำนักงานสีเขียว มีการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม การทบทวนการบริหารและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การสื่อสารและสร้างความเข้าใจ การจัดกิจกรรมพลังงานและทรัพยากร การจัดการขยะและน้ำเสีย การจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การมีพันธมิตรและเครือข่ายในการพัฒนา การจัดการก๊าซเรือนกระจกและการชดเชยคาร์บอน รวมทั้ง กิจกรรมบริการวิชาการเพื่อชุมชนและสังคมที่ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

คำสำคัญ: ห้องสมุดสีเขียว สำนักงานสีเขียว เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน บริการวิชาการแก่ชุมชน
บริการวิชาการแก่สังคม

Abstract

Rangsit University Library won the IFLA Green Library Award 2020 from the International Federation of Library Associations and Institutions: IFLA). This article presents how Rangsit University Library has adopted, developed, and implemented the green library and green office practices in pursuing a sustainable environmentally friendly organization. The practices are environmental conservation policy development; management review and continuous improvement; self-awareness communication; energy and resource management; waste and wastewater management; environment and safety management; green procurement; green information resources; networking and partnership in development; Greenhouse gas management and carbon offsetting. Especially, the activities and academic services that meet the United Nations Sustainable Development Goals are included.

Keywords: Green library, Green office, United Nations Sustainable Development Goals, Library and community networking, Library and social engagement

เกี่ยวกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นหน่วยงานสนับสนุนวิชาการ จัดตั้งขึ้นพร้อมกับการก่อตั้ง มหาวิทยาลัยรังสิตเมื่อ พ.ศ. 2528 ต่อมา มหาวิทยาลัยได้เล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดจึงอนุมัติให้สร้าง อาคารหอสมุดขึ้นเป็นเอกเทศ การก่อสร้างอาคารหอสมุดเริ่มเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2530 และแล้วเสร็จเมื่อ ปลายเดือนกันยายน 2532 เป็นอาคาร 6 ชั้น มีเนื้อที่ใช้สอยประมาณ 9,300 ตารางเมตร

ในปี พ.ศ. 2530 มหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้สำนักหอสมุดเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ โดยมี พันธกิจสำคัญในการเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม สนับสนุนพันธกิจของมหาวิทยาลัย ด้วยการ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมทุกหลักสูตร รวมทั้งด้านการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม จัดให้มี บริการที่หลากหลายด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการพัฒนางานวิจัยและ นวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของประเทศ ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างความ ร่วมมือระหว่างห้องสมุดเพื่อการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ บริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต มีบุคลากร 24 คน โดยเป็นบรรณารักษ์วิชาชีพ 12 คน และ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 12 คน มีทรัพยากรสารสนเทศจำนวน 42,944,045 รายการ ร้อยละ 99.51 เป็นทรัพยากร สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (42,735,800 รายการ) มีการบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Scopus, Science Direct, Wiley, EBSCO, IEL/IEEE รวมทั้งใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการจัดการและให้บริการ โดยใช้ระบบ ห้องสมุดอัตโนมัติในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยี RFID ในการบริการยืม-คืน ใช้ระบบ Smart gate ในการควบคุมการเข้า-ออก รวมทั้งมีการติดตั้งระบบบริการเครือข่ายไร้สาย (Wi-Fi) ทั่วบริเวณอาคาร นอกเหนือจากบริการพื้นฐาน สำนักหอสมุดมีบริการแนะนำการใช้และนำชมห้องสมุดตลอดปี บริการสนับสนุน การวิจัย บริการยืมระหว่างห้องสมุด การอบรมทักษะสารสนเทศและการค้นคืน และบริการพื้นที่ศึกษาและ ทำงานร่วมกันแบบ 24 ชั่วโมง

พัฒนาการของการเป็นองค์กรสีเขียวอย่างยั่งยืน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตมีการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีการใช้ ISO 9001 ในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานและให้บริการ ตลอดจนมีการนำหลักการ 5ส และต่อมาพัฒนาเป็น 7ส มาปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อสุขอนามัยของผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้บริการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และยังใช้ 7ส จนปัจจุบัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 สำนักหอสมุดได้ร่วมลงนามความร่วมมือ "เครือข่ายห้องสมุดสีเขียว" ซึ่งเป็นเครือข่ายที่เกิดจากความร่วมมือของห้องสมุดที่ให้ความสนใจด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยมีสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นเจ้าภาพจัดให้มีการลงนามความร่วมมือขึ้น ปัจจุบัน มีสมาชิกเครือข่ายจำนวน 73 สถาบัน ประกอบด้วยห้องสมุดสถาบันการศึกษา ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดขององค์กรภาครัฐและเอกชน เครือข่ายห้องสมุดสีเขียวได้ร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในการพัฒนา “เกณฑ์การพัฒนาห้องสมุดสีเขียว” และรับรองโดย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2559 สำนักหอสมุดได้นำเกณฑ์ดังกล่าว มาปรับใช้ในการดำเนินงาน และได้ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ห้องสมุดสีเขียวของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560

หลังจากนั้น สำนักหอสมุดได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสู่การเป็น “สำนักงานสีเขียว (Green Office)” โดยได้นำเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อการเปลี่ยนพฤติกรรมในสำนักงาน เพื่อลดการใช้พลังงาน และริเริ่มกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ลดปริมาณขยะโดยการลดการใช้ การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ การลดและเลิกใช้สารเคมีอันตราย การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ในปี พ.ศ. 2562 สำนักหอสมุดได้ขอรับการตรวจประเมินเป็นสำนักงานสีเขียว จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และผ่านการประเมินเป็นสำนักงานสีเขียวระดับประเทศ ระดับทอง (ดีเยี่ยม)

ในการดำเนินการเพื่อมุ่งสู่การเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้น สำนักหอสมุดซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยรังสิตที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และได้ดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับมหาวิทยาลัย ซึ่งได้มีการประกาศ “นโยบาย

อนุรักษ์พลังงาน มหาวิทยาลัยรังสิต” เมื่อ พ.ศ. 2547 พ.ศ. 2559 พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2562 ตามลำดับ ตลอดจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเป็น “มหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยรังสิตได้ประกาศวิสัยทัศน์ “มุ่งเป็นองค์กรการเรียนรู้ และการค้นคว้าวิจัย เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืนที่สนองตอบความต้องการของท้องถิ่น และการแก้ปัญหาของสังคม ส่งเสริมนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ของการเป็นผู้นำทางวิชาการ และผู้ประกอบการ ทั้งในกลุ่มนักศึกษาและคณาจารย์ทุกสาขาวิชา คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สร้างและพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคง และมุ่งเน้นคุณภาพ” ซึ่งวิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้ นับว่าสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (United Nations' Sustainable Development Goals) และได้ถูกถ่ายทอดไปยังทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย รวมทั้งสำนักหอสมุด จึงส่งผลให้สำนักหอสมุดมีกรอบในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนมีผลการดำเนินงานตามพันธกิจ และมีกิจกรรมบริการวิชาการที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งเป็นองค์กรที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อบริบทสังคมโลก

การดำเนินการสู่องค์กรที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สำนักหอสมุดมีการบริหารจัดการและดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบาย การวางแผนการดำเนินงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สำนักหอสมุดได้มีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดและสำนักงานสีเขียวเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษากำหนดนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และคณะทำงานชุดต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดแผนงานด้านสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนด้านการใช้ไฟฟ้า การใช้น้ำผ่านเชื้อเพลิง การใช้น้ำ การใช้กระดาษ ปริมาณของเสีย การใช้ทรัพยากรอื่น ๆ (หมึกพิมพ์ วัสดุ/อุปกรณ์สำนักงาน) ปริมาณก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลสำเร็จของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และมีการทบทวนโดยฝ่ายบริหาร

2. การสื่อสารและสร้างจิตสำนึก

สำนักหอสมุดดำเนินการสื่อสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยการประชาสัมพันธ์ ขี้นแจ้งข่าวสารทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัย รวมไปถึงการสร้างความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมในสำนักงาน และเป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สำนักหอสมุด ได้จัดกิจกรรมการฝึกอบรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านการใช้ทรัพยากร และพลังงาน การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การป้องกันและเตรียมความพร้อมกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น

3. การใช้ทรัพยากรและพลังงาน

สำนักหอสมุดมีการใช้ทรัพยากรและพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำ เชื้อเพลิง กระดาษ และอุปกรณ์สำนักงาน ซึ่งการใช้ทรัพยากรและพลังงานเหล่านี้มีการใช้อย่างสิ้นเปลือง และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจก สำนักหอสมุดจึงมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมและสร้างความตระหนักในการใช้ทรัพยากรและพลังงาน เผยแพร่ให้กับบุคลากรและผู้ใช้บริการรับทราบ

4. การจัดการของเสียและน้ำเสีย

สำนักหอสมุดมีการจัดการของเสียที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย บุคลากร และผู้ใช้ โดยสำนักหอสมุดเลือกใช้วิธีการจัดการขยะที่เหมาะสม ได้แก่ การลดปริมาณของเสียจากแหล่งกำเนิด การคัดแยกขยะ และการทำกลับมาใช้ซ้ำ และแปรรูปใหม่ โดยใช้หลัก 3R ได้แก่ การลดการใช้ หรือใช้เท่าที่จำเป็น (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรให้ตระหนักถึงการลดการก่อให้เกิดของเสีย และคัดแยกก่อนทิ้ง รวมถึงการส่งกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสม ในส่วนของการแนวทางการจัดการน้ำเสีย ได้แก่ การติดตั้งถังดักไขมัน การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมาตรการ การรณรงค์การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และดูแลตรวจสอบการรั่วซึมของระบบระบายน้ำเสียอย่างต่อเนื่อง

5. สภาพแวดล้อมและความปลอดภัย

สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและที่เป็นนามธรรม สภาพ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดภาวะกดดัน ซึ่งมีผลต่อผู้ปฏิบัติงานในขณะที่ทำงาน และการทำงานนั้นต้องไม่อันตราย ไม่อยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

หรือไม่มีเชื้อโรค สำนักหอสมุดเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดการสภาพแวดล้อมในองค์กรโดยคำนึงถึงเรื่อง อากาศ แสง เสียง และความน่าอยู่ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อทั้งผู้ใช้และผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

6. การจัดซื้อและจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และการจัดจ้างในสำนักงาน สำนักงานจะต้องมีการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ในสำนักงาน โดยจะต้องดำเนินการเปรียบเทียบถึงคุณภาพ ราคา การส่งมอบ รวมไปถึงการพิจารณาเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถทราบได้จาก ฉลากเขียว ฉลากประหยัดพลังงานเบอร์ 5 ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดจ้างหน่วยงานหรือบุคคลที่เหมาะสมเพื่อเข้ามาดำเนินการตามความประสงค์ของสำนักงาน เช่น การก่อสร้างหรือการต่อเติมอาคาร การซ่อมบำรุงเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ทั้งนี้หน่วยงานเหล่านั้นจะต้องได้รับการคัดเลือกและมั่นใจว่ามีการดำเนินการที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมทุกครั้งที่ผ่านมาปฏิบัติงาน

7. การเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

สำนักหอสมุดมีแผนพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยในปัจจุบัน มีทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนกว่า 660,000 รายการ ประกอบด้วยหนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายงาน วารสาร วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์

8. การเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการเยี่ยมชมจากหน่วยงานภายในและภายนอก และบุคลากรได้รับเชิญเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการพัฒนาองค์กรด้วย 5ส และ 7ส การเป็นห้องสมุดและสำนักงานสีเขียวอย่างยั่งยืน ทั้งแก่หน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน

9. การมีบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม

สำนักหอสมุดมีการจัดกิจกรรมบริการวิชาการให้กับชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยในปทุมธานีและจังหวัดใกล้เคียงมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนบรรจุไว้ในแผนดำเนินงานประจำปี เช่น การจัดทอดผ้าป่าหนังสือให้กับโรงเรียน เรือนจำ ทัศนสถาน หน่วยงานพัฒนาเด็กและเยาวชน และชุมชนต่างๆ การอบรมการใช้ฐานข้อมูลเพื่อพัฒนางานวิจัยและเพิ่มวิทยฐานะให้กับครูโรงเรียน การเป็นพี่

เลี้ยงในการจัดห้องสมุดโรงเรียนในตำบลหลักหก รวมไปถึงกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักด้านห้องสมุดสีเขียว เช่น กิจกรรมฝึกอาชีพเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของเพื่อส่งเสริมการนำสิ่งของเหลือใช้มาใช้ซ้ำ

หมายเหตุ: การดำเนินงานในแต่ละเรื่องดังกล่าวข้างต้น สามารถอ่านรายละเอียดได้ในบทความในวารสารเล่มนี้ ซึ่งมีการเขียนขยายความในรายละเอียดถึงขั้นตอนและผลการดำเนินงาน

การบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมเพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

นับเป็นเวลากว่า 10 ปี ที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ได้มีแผนระยะยาวและโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งของมหาวิทยาลัย โครงการนี้มีหลักการสำคัญคือ การแบ่งปันฉันท์พี่น้อง หรือ Sisterhood Library Project โดยคำว่า SISTER นั้น นอกจากจะหมายถึงความเป็นพี่น้องแล้ว ยังมีนัยสะท้อนแนวคิดหลักของโครงการด้วย นั่นคือ

S-Social	หมายถึง ชุมชนและสังคม
I-Integration	หมายถึง การบูรณาการ การร่วมมือกัน
S-Sharing	หมายถึง การแบ่งปัน
T-Technical Services	หมายถึง บริการวิชาการ บริการวิชาชีพห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์
E-Educational	หมายถึง เพื่อการเรียนรู้และการศึกษา
R-Resources	หมายถึง ทรัพยากรการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การสร้างความร่วมมือกับโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และหน่วยงานในชุมชนจังหวัดปทุมธานีและเขตจังหวัดใกล้เคียง และจัดกิจกรรมบริการวิชาการที่สนับสนุนการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนการใช้ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในการช่วยเหลือหรือเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้

กิจกรรมที่ได้จัดขึ้นภายใต้โครงการบริการวิชาการนี้ มีเป็นจำนวนมาก ทั้งได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากมหาวิทยาลัย และจัดขึ้นโดยการร่วมมือและสนับสนุนของเครือข่ายต่างๆ กิจกรรมดังกล่าว

ได้แก่ การจัดห้องสมุดชุมชนมอญเพื่อการเรียนรู้ ณ วัดศาลาแดง ปทุมธานี การจัดรายการวิทยุชุมชน Smile Library คลื่น FM 92.5 เมกะเฮิรต์ การพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรมปทุมธานีและมอญ การจัดทอดผ้าป่าหรือการบริจาคหนังสือและสื่อการเรียนรู้ต่างให้แก่โรงเรียนและทัศนสถานในจังหวัดปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและสร้างความเพลิดเพลินแก่เด็กเล็ก ณ สถานสงเคราะห์และเลี้ยงดูเด็กธัญบุรี กิจกรรมฝึกอาชีพแก่เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปทุมธานี การจัดกิจกรรมประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ (ขยะ) แก่ผู้ใช้บริการ และบุคคลทั่วไป การจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลเพื่อการเรียนการสอนและพัฒนาวิทยฐานะแก่ครูโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี พ.ศ.2564 สำนักหอสมุดจะมีโครงการพัฒนาห้องสมุดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนตำบลหลักหก การอบรมครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียน และการอบรมนักเรียนให้เป็นยุวบรรณารักษ์

ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) องค์การสหประชาชาติ (United Nations) เสนอวาระการพัฒนา 2030 (Agenda 2030) ในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ภายในปี พ.ศ. 2579 หรือ ค.ศ. 2030 วาระดังกล่าวได้รับการเห็นชอบและลงนามรับรองโดยประเทศสมาชิกทั้งหมด 193 ประเทศ ในวันที่ 25 กันยายน 2558 และประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ลงนามรับรองวาระการพัฒนาดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก 17 เป้าหมายและเป้าประสงค์ 169 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาที่มุ่งสร้างความเสมอภาค เท่าเทียม และยั่งยืนร่วมกันของมวลมนุษยชาติครอบคลุมทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม โดยมีหลักการสำคัญว่า “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (no-one left behind)”

นอกเหนือไปจากการดำเนินงานที่ตอบสนองวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย และมุ่งขยายเครือข่ายการบริการไปยังชุมชนและสังคม เพื่อการพัฒนาและสร้างโอกาสในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและให้เกิดความคุ้มค่าแล้ว สำนักหอสมุดได้ดำเนินบทบาทที่ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนและสังคมมาอย่างต่อเนื่อง สำนักหอสมุดได้ตระหนักว่า พันธกิจ โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการแล้วและกำลังดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง ได้สะท้อนให้เห็นว่า สำนักหอสมุดมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเป็นพันธมิตรแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักหอสมุดมีกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ พอสรุปได้ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 การขจัดความยากจนทุกรูปแบบ (No Poverty)

กิจกรรมที่ 1 การส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยหลักคิด
ว่า “รู้วิธีหาวิชา ไม่ยากจน”

กิจกรรมที่ 2 การบริจาคหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตแก่ทัตถ
สถานธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

เป้าหมายที่ 4 การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality Education)

กิจกรรมที่ 1 พันธกิจในการเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดหาและให้บริการทรัพยากร
สารสนเทศที่มีการเรียนการสอนในทุกหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยรังสิตเปิดสอน

กิจกรรมที่ 2 การจัดการอบรมเพิ่มพูนทักษะการค้นคว้าวิจัยแก่ครูในโรงเรียนในจังหวัด
ปทุมธานี

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมบริการวิชาการแก่โรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี ในด้านทรัพยากรการ
เรียนรู้

เป้าหมายที่ 5 การบรรลุความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง (Gender Equality)

กิจกรรมฝึกอาชีพและมอบสื่อการเรียนรู้ให้กับเยาวชนสตรีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน จังหวัดปทุมธานี

เป้าหมายที่ 8 การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth)

กิจกรรมการเป็นแหล่งฝึกงานและประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาศา
บรรณารักษศาสตร์และสาขาอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

เป้าหมายที่ 9 การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่ง

แวดล้อม (Industry, Innovation and Infrastructure)

กิจกรรมที่ 1 การมีแหล่งความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ

กิจกรรมที่ 2 การมี SET Corner บริการแหล่งความรู้ด้านตลาดเงินและตลาดทุน

กิจกรรมที่ 3 มีฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเฉพาะทาง

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Reduce Inequalities)

กิจกรรมที่ 1 การฝึกอบรมและมอบสื่อการเรียนรู้ให้กับเยาวชนสตรีในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปทุมธานี

กิจกรรมที่ 2 การอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
ต่างๆ ทั่วประเทศที่มาร่วมมหัศจรรย์รังสิตในช่วงสัปดาห์ Open House ซึ่งดำเนินการติดต่อกัน
มา 3 ปี

กิจกรรมที่ 3 โครงการวิทยานิพนธ์ออนไลน์บนระบบ ThaiLIS ของ สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา (สกอ.)

เป้าหมายที่ 11 การตั้งถิ่นฐานและชุมชนอย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Community)

กิจกรรมที่ 1 พันธกิจการมีหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยรังสิต

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนมอญศาลาแดง ปทุมธานี

กิจกรรมที่ 3 การพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรมปทุมธานี ระยะที่ 1-2

กิจกรรมที่ 4 การพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรมเกี่ยวกับมอญ

กิจกรรมที่ 5 การจัดรายการวิทยุ Smile Library Radio คลื่น FM97.25

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นองค์กรสีเขียวแก่ชุมชนมหาวิทยาลัยและ
ห้องสมุดอื่นๆ

เป้าหมายที่ 12 การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Responsible Consumption and Production)

กิจกรรมที่ 1 การใช้กระดาษรีไซเคิลจากกล่องนมยูเอชที ในการผลิตเอกสารและติดต่อกัน

กิจกรรมที่ 2 การจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 3 การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การซื้อสินค้าจากเขียว
สินค้าประหยัดไฟเบอร์ 5 การใช้เครื่องปรับอากาศ Cool Mode การใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 4 การรณรงค์ห้ามนำกล่องโฟมเข้าอาคารหอสมุด

กิจกรรมที่ 5 การประชุมสีเขียว (Green Meeting)

กิจกรรมที่ 6 การสอนการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ แก่นักศึกษา บุคลากร
มหาวิทยาลัย และบุคคลทั่วไป

กิจกรรมที่ 7 การสอนการประดิษฐ์กระทงจากวัสดุธรรมชาติ

กิจกรรมที่ 8 การออกแบบและนำเสนอแฟชั่นเสื้อผ้าจากวัสดุเหลือใช้

เป้าหมายที่ 13 การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action)

กิจกรรมที่ 1 การเป็นห้องสมุดสีเขียว (Green Library) ที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม และเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 2 การเป็นสำนักงานสีเขียว (Green Office) ที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม ใช้หลักการบริหารจัดการ Zero waste management โดย 1A3Rs (Avoid, reduce,
reuse and recycle)

กิจกรรมที่ 3 การคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการชดเชยคาร์บอน

เป้าหมายที่ 15 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบกและรักษาระบบนิเวศ (Life on Land)

กิจกรรมที่ 1 การใช้กระดาษรีไซเคิลจากกล่องนมยูเอชที ในการผลิตเอกสารและติดต่อกัน

กิจกรรมที่ 2 การใช้กระดาษอย่างประหยัด มีการใช้ซ้ำ และนำไปรีไซเคิล/อัพไซเคิล

กิจกรรมที่ 3 การดูแลสภาพแวดล้อมภายในอาคารหอสมุดให้ปราศจากมลพิษและอันตราย
ต่างๆ

กิจกรรมที่ 4 การปลูกต้นไม้และเพิ่มพื้นที่สีเขียวทั้งภายในและพื้นที่รอบอาคารหอสมุด

**เป้าหมายที่ 16 การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง
(Peace, Justice and Strong Institution)**

กิจกรรมที่ 1 การส่งเสริมทักษะสารสนเทศแก่ผู้ใช้ โดยหลักคิดที่ว่า “ความรู้และข้อเท็จจริง
นำมาซึ่งความถูกต้องและสันติ”

กิจกรรมที่ 2 การมีบริการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ และมีการอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่
ผู้ใช้

กิจกรรมที่ 3 การอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
ต่างๆ ที่ทั่วประเทศที่มาร่วมมหาวิทยาลัยรังสิตในช่วงสัปดาห์ Open House ซึ่งดำเนินการติดต่อกัน
มา 3 ปี

กิจกรรมที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการตรวจจับการคัดลอกผลงานทางอินเทอร์เน็ต

กิจกรรมที่ 5 ผนวกการละเมิดลิขสิทธิ์และการบริหารสิทธิ์ทางดิจิทัล

เป้าหมายที่ 17 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกะดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Partnership for the Goals)

สำนักหอสมุดเป็นสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติ ได้แก่ การเป็นสมาชิกเครือข่ายห้องสมุดนานาชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (IATUL Network) สมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ สมาชิกเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (อพส.)

นอกจากนี้ ยังเป็นสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือเฉพาะด้าน เช่น เครือข่ายห้องสมุดสีเขียว เครือข่ายเพื่อนห้องสมุด Friends of the Library รวมทั้ง การมีความร่วมมือในระดับชุมชน เช่น ความร่วมมือกับโรงเรียนในตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดปทุมธานี

การเป็นสมาชิกเครือข่ายต่าง ๆ ทำให้นักหอสมุดสามารถแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเครือข่ายและความต้องการของชุมชน ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเป็นห้องสมุดและสำนักงานสีเขียวแก่เครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กิจกรรมฝึกอาชีพแก่เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจัดกิจกรรมประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ให้กับบุคคลทั่วไปในงานเพื่อห้องสมุดของเครือข่าย Friends of the Library เป็นต้น

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

สำนักหอสมุด ได้ดำเนินงานทางด้านการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ผ่านเกณฑ์การเป็นห้องสมุดสีเขียว จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ เมื่อ พ.ศ. 2560 ได้รางวัลสำนักงานสีเขียว ระดับประเทศ ระดับทอง (ดีเยี่ยม) จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อ พ.ศ. 2562 และได้รับรางวัลชนะเลิศระดับนานาชาติจาก สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด เมื่อ พ.ศ. 2563 แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จมาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ การกำหนดเป้าหมาย และมีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องและชัดเจน
2. การได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย
3. การได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

4. บุคลากรหอสมุดมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นในการเป็นองค์กรที่มีการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
5. บุคลากรหอสมุดมีส่วนร่วมและความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการและการดำเนินงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลที่ได้จากการดำเนินงาน

1. ผลต่อนักศึกษาและผู้ใช้ห้องสมุด

- 1.1 สร้างความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม
- 1.2 สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของห้องสมุดในด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และการเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 1.3 ผู้ใช้บริการมีความเชื่อถือและเชื่อมั่นในความสะอาด ถูกสุขลักษณะ และความปลอดภัยในการใช้บริการ

2. ผลต่อชุมชนและสังคมสาธารณะ

- 2.1. ผลจากการมีกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชน ทำให้สำนักหอสมุดได้สร้างเครือข่ายพันธมิตรในการพัฒนา
- 2.2 เสริมสร้างภาวะผู้นำของสำนักหอสมุด ในการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนและแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ไปยังชุมชนและห้องสมุดอื่นๆ
- 2.3 สร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม
- 2.4. สร้างโอกาสในการเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยรังสิต และประชาสัมพันธ์แหล่งสารสนเทศและบริการของสำนักหอสมุดให้เป็นที่แพร่หลาย

3. ผลต่อมหาวิทยาลัยรังสิต

- 3.1 สนับสนุนนโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพของมหาวิทยาลัยรังสิต
- 3.2 การเป็นองค์กรสีเขียวของสำนักหอสมุด ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้า ประปา เชื้อเพลิงและกระดาษ

3.3 สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่มหาวิทยาลัย ในการที่มีหอสมุดที่มีการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ จนเป็นที่ยอมรับและได้รับรางวัลทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

รางวัลห้องสมุดสีเขียวระดับนานาชาติ - IFLA Green Library Award 2020

สืบเนื่องมาจากการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการมีกิจกรรมที่ตอบสนองชุมชนและสังคมแบบยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง ทำให้อำเภอลำพูนหอสมุดตัดสินใจส่งรายงานเรื่อง “Rangsit University Library and Sustainable Environment Management Report” เสนอเพื่อพิจารณารางวัลห้องสมุดสีเขียวในระดับนานาชาติ หรือ IFLA Green Library Award ต่อ สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions: IFLA) เมื่อเดือนมกราคม 2563

รางวัล IFLA Green Library Award นี้ ได้ริเริ่มให้ขึ้นโดย Environmental Sustainability and Libraries Special Interest Group (ENSULIB) (ปัจจุบันคือ Environmental Sustainability and Libraries Section) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะ (ปัจจุบันเป็นชมรม) ภายใต้องค์กร IFLA รางวัลนี้เริ่มจัดประกวดครั้งแรกในปี ค.ศ.2016 และจัดติดต่อกันมาจนปัจจุบันเป็นปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. To reward the best Green Library submission that communicates the library's commitment to environmental sustainability
2. To create awareness of libraries' social responsibility and leadership in environmental education. Libraries of all types are encouraged to participate
3. To support the worldwide Green Library movement, concerned with environmentally sustainable buildings, environmentally sustainable information resources and programming, conservation of resources and energy
4. To promote the development of Green Libraries initiatives locally and worldwide
5. To encourage Green Libraries to actively present their activities to an international audience

การที่อ็อฟล่า (IFLA) จัดให้มีรางวัลนี้ขึ้น ยังได้สะท้อนวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณค่าแห่งความเป็นองค์กรวิชาชีพสาขาสถาปัตยกรรมระดับนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเน้นย้ำถึงบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ตลอดจนการได้ส่งเสริมและเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

รายงาน Rangsit University Library and Sustainable Environment Management Report นั้นเขียนเป็นภาษาอังกฤษ มีความยาว 49 หน้า นำเสนอผลงานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตในการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การเป็นห้องสมุดสีเขียว สำนักงานสีเขียว การมีบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ รวมถึงความสำเร็จในระดับชาติ ปัจจัยแห่งความสำเร็จและผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตเป็นหนึ่งในห้องสมุดจำนวนกว่า 50 แห่ง จาก 35 ประเทศทั่วโลก (ได้แก่ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย เบลเยียม เบลารุส บราซิล บัลแกเรีย จีน คอสตาริกา โครเอเชีย อียิปต์ เอกวาดอร์ ฝรั่งเศส จีนไต้หวัน คิวบา อังกฤษ อินเดีย อิหร่าน เคนยา ลิทัวเนีย เนปาล นอร์เวย์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ โปรตุเกส รัสเซีย เซเนกัล สโลวาเกีย ศรีลังกา สวิตเซอร์แลนด์ อาฟริกาใต้ ไทย ยูเครน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา) ที่เสนอผลงานเข้าชิงรางวัล โดยมีคณะกรรมการตัดสินจำนวนกว่า 30 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาชีพสาขาสถาบรรณานุกรม สถาปนิก และนักศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จากหลากหลายประเทศและประเภทห้องสมุด (โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดมหาวิทยาลัย)

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต จากประเทศไทย ได้รับการตัดสินให้เป็นห้องสมุดชนะเลิศ รางวัล IFLA Green Library Award 2020 เมื่อเดือนมีนาคม 2563 ที่ผ่านมา โดยมีห้องสมุดที่เข้ารอบรองชนะเลิศอีก 5 ห้องสมุด ได้แก่ 1) ห้องสมุด Hangzhou Public Library จากประเทศจีน 2) ห้องสมุด Public Library Juraj Št'gorič จากประเทศโครเอเชีย 3) ห้องสมุด Ezüsthegy Library จากประเทศฮังการี 4) ห้องสมุด Lambaye Learning Center จากประเทศเซเนกัล และ 5) ห้องสมุด National Environmental Information Centre จากประเทศศรีลังกา ห้องสมุดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ จะได้รับเกียรติบัตร พร้อมเงินรางวัล 500 ยูโร ซึ่งสนับสนุนโดยสำนักพิมพ์ De Gruyter Publishing พิธีมอบรางวัลจะจัดขึ้นในการประชุมวิชาการประจำปี IFLA World

Library and Information Congress ซึ่งในปี 2020 นั้น กำหนดให้มีขึ้นในเดือนสิงหาคม 2563 ณ กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์ แต่ได้ถูกยกเลิกไปเสียก่อน เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

คำประกาศรางวัลห้องสมุดชนะเลิศ

(Winner of the 5th IFLA Green Library Award 2020 Announcement)

Thailand, Rangsit University Library – “Rangsit University Library and Sustainable Environment Management Report”

Rangsit University Library is a private institution, yet it is accessible to locals and reaches out to local schools and a prison as well as teachers and students. In terms of educating the community, this library holds activities to enhance a leadership role for environmental sustainable management. They have committed themselves to sustainability goals as a managerial framework, and this shows in their professional, systematic and well-documented approach. Sustainability permeates nearly all of their infrastructure, operations and educational goals in an exceptional way. The library monitors its energy, paper and water usage as well as other activities, thus making it possible to evaluate how well the goals are being met.

บทสรุป

สำนักหอสมุดได้มุ่งมั่นในการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีกิจกรรมเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง และได้รับรางวัลทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ นับเป็นเกียรติประวัติแห่งความภาคภูมิใจ ที่ได้สร้างชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยรังสิต และวงการวิชาชีพห้องสมุดของประเทศไทย

การดำเนินงานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานตามมาตรการของการเป็นองค์กรสีเขียว หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ล้วนสะท้อนให้เห็นว่า พันธกิจของห้องสมุดสามารถตอบสนองบริบทการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมถึงสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม ยกตัวอย่าง เช่น การเป็นองค์กรที่ใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและรู้คุณค่า มีความเอาใจใส่และมี

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก การดูแลให้ห้องสมุดปราศจากมลพิษ การพัฒนาทักษะการเข้าถึงความรู้ของผู้ใช้และประชาชนทั่วไป การมีทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ การอาชีพ และการพัฒนาชีวิต

ห้องสมุดนับเป็นองค์กรที่มีโอกาส เพราะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนและบริการช่วยเหลือผู้ใช้ สามารถใช้บทบาทของความเป็นห้องสมุดทำหน้าที่แบ่งปันเอื้อเฟื้อความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ไปยังผู้ใช้ ชุมชน และสังคมสาธารณะได้โดยปราศจากอคติ จึงอาจกล่าวได้ว่า **ห้องสมุดเป็นองค์กรหลักองค์กรหนึ่งในสังคมที่สามารถดำรงบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาความยั่งยืนให้กับโลกใบนี้ได้เป็นอย่างดี**

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2560). *คู่มือมาตรฐานสำนักงานสีเขียว (Green Office)*. กรุงเทพฯ : กรม

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.

มหาวิทยาลัยรังสิต. (2563). *ปรัชญา*. สืบค้นจาก <https://www2.rsu.ac.th/info/philosophy>

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. (2559). *เกณฑ์การพัฒนาห้องสมุดสีเขียว* ข้อกำหนด แนวทางเชิง ปฏิบัติ และวิธีการตรวจประเมิน พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต. (2563). *รายงานประจำปี – รายงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในปี การศึกษา 2562*.

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต. (2563). *สำนักงานสีเขียว สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต*. สืบค้นจาก <http://library.rsu.ac.th/greenoffice/>

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต. (2563). *ห้องสมุดสีเขียว สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต*. สืบค้นจาก <http://library.rsu.ac.th/greenlibrary/sources.html>

IFLA. (2020). *IFLA Green Library Award*. Retrived from <https://www.ifla.org/node/10159>

IFLA. (2020). *IFLA Green Library Award 2020 Winners Announced*. Retrieved from <https://www.ifla.org/node/92963?og=479>

Praditteera, Malivan. (2016). *Sisterhood Library Project: the Collaboration among Rangsit*

University Library with School Libraries and Community in Pathumthani Province, Thailand

[Online]. Paper presented at: IFLA WLIC 2016 – Columbus, OH – Connections.

Collaboration. Community in Session 80 - Metropolitan Libraries with Academic and Research Libraries and School Libraries. Retrieved from

<http://library.ifla.org/1417/1/080-praditteera-en.pdf>

Rangsit University Library. (2020). *Rangsit University Library and Sustainable Environment Management Report*. Retrieved from

<http://library.rsu.ac.th/ifla/rsulibstenvmanagemreport2020.pdf>

United Nations. (2020). *Sustainable development goals*. Retrieved from <https://sdgs.un.org/goals>